

Deze werkafspraken is gemaakt door huisartsen uit de regio Zwolle en SEH-arts van Isala. En becommentarieerd door de Isala apothekers en perifere apothekers van regio Zwolle. Het betreft o.a. aanvullingen op de NHG standaarden **M105** (hoofdtrauma), **M04** (enkel)

ALGEMENE AFSPRAKEN

Bereikbaarheid van SEH-arts

038-424 7878

08:00-23:00 uur de SEH-arts zelf

23:00-08:00 uur de A(N)IOS SEH

Verwijzen naar SEH-arts

08:00-17:00 uur: orthopedie, chirurgie

17:00-08:00 uur: orthopedie, chirurgie, KNO, Urologie, longgeneeskunde (hoog complexe patiënten direct met betreffende specialisme overleggen).

Registratie NR

Niet-reanimeer afspraken (mits deze er zijn) s.v.p. communiceren bij verwijzing naar het ziekenhuis.

ABCDE SCHEMA

Zie **NHG ABCDE schema**

Airway (luchtweg)

Beoordeel CWK en ademweg (zn mayo-tube)

Breathing (oxygenatie)

Beoordeel kleur, ademfrequentie (normaal: 12-20/min.), auscultatie, saturatie (streefwaarde > 94%)

Circulation (circulatie)

Beoordeel kleur, bloedingen, bloeddruk, pols frequentie (normaal <100/min.), capillary refill time (normaal **CRT** 3 sec.). Geef zo nodig infuus.

Disability (bewustzijn)

Beoordeel bewustzijn, pupillen, **EMV-score** (normaal 15 punten) of **AVPU** score, glucose, lateralisatie.

Exposure (omgeving)

Beoordeel invloed van omgeving, temperatuur, uitwendig letsel, WK.

BUIKPIJN

Acute buik

i.v. naald inbrengen en pijnstilling geven voor vervoer: fentanyl intranasaal 50-100 microgram (niet geven bij: RR syst < 100 mmHg, ademdepressie, allergie).

Subacute buik

Herbeoordeling overwegen alvorens in te sturen.

Na 23.00 uur wordt geen echo of OK meer ingepland op de SEH bij deze groep patiënten.

CRP

Bij voorkeur bepalen voordat patiënt wordt verwezen. De patiënt hoeft dan minder lang te wachten op de SEH. CRP < 5 dan lage kans op appendicitis. Bij kinderen sluit een laag CRP pathologie niet uit.

COLLAPS / SYNCOPÉ

Duidelijke diagnose

Huisarts bepaalt het beleid.

Onduidelijke diagnose

Verwijs naar de SEH-arts. Deze doet dan een risico-inventarisatie: ECG, hb, elektrolyten. Ernstige oorzaken zijn dan uitgesloten.

TRAUMA CAPITIS

Zie [NHG M105](#)

Verwijzen naar SEH

Vit.K antagonist / DOAC

Anticoagulans gebruik geeft meer intracranieële complicaties. Dit geldt niet voor plaatjesremmers zoals acetylsalicylzuur.

Multi-trauma

Stuur je een patiënt in voor bijv. polsfractuur en was er ook een hoofdtrauma: geef dan in de verwijzing aan wat reeds beoordeeld is en afgesproken.

HET
(hoog energetisch trauma)

Hier is er sprake van een hoge energieoverdracht die tot inwendig letsel kan leiden en waarbij ook gedacht moet worden aan nek- en hoofdletsel. Voorbeelden zijn:

- val van grote hoogte (2 tot 3 maal lichaamslengte)
- ongeval met snelheid > 45 km/uur (met autogordel om)
- auto contra fietser/voetganger > 10 km/uur
- aanrijden van een (brom/snor)fietser of motorrijder door een ander voertuig bij een snelheidsverschil groter dan 35 km/uur

Nekletsel

Een verwijzing naar de tweede lijn is niet geïndiceerd als voldaan wordt aan onderstaande 5 Nexus-criteria.

- **Geen** pijn in de middenlijn cervicaal
- **Geen** focale neurologische uitval
- **Normale** alertheid
- **Geen** intoxicatie (alcohol, drugs)
- **Geen** pijnlijk afleidend ander letsel

Overige opmerkingen

Wekadvies

Raadpleeg hiervoor de [NHG wekadvies samenvatting](#)

> 24 uur na trauma

Het risico op een complicatie wordt na 24 uur beduidend kleiner.

KNO PROBLEMEN

Zie [MCC Klik werkafspraken KNO](#)

Epistaxis	Bij patiënten die antistolling gebruiken kan de tampon gevuld worden met tranexaminezuur druppels (gebruik de injectievloeistof 100mg/ml). Voldoende onderzoek ontbreekt voor deze behandeling.
Neusfractuur	Bij septum hematoom acuut verwijzen. Andere neusfracturen binnen 4 dagen voor repositie.
Tonsillair abces	Tonsillair abces gaat gepaard met heftig kwijlen en trismus. Een peri-tonsillair infiltraat is goed te behandelen met augmentin in de thuissituatie (cave Pfeiffer).
Corpus alienum	Gebruik xylometazoline (volwassenen 0,1 % kinderen 0.05%) voor ontzwellen van neusslijmvlies of gehoorgang. Gebruik liever geen pincet, maar een haakje. Blaas door druk op de mond het c.a. uit de neus (motherkiss). Een zuigapparaat kan gebruikt worden bij het verwijderen van een c.a. uit het oor.

ORTHOPEDISCHE PROBLEMEN

Clavicula fractuur	Bij goede stand is bij een kind geen foto nodig. Ook volwassenen worden in de tweede lijn vaak conservatief behandeld met een sling.
Enkel	Zie NHG-standaard M04.
Fracturen algemeen	Bedenk dat een foto via diagnosepunt goedkoper is dan in de dienst doorsturen naar de SEH (minimaal: € 400,-) S.v.p. een goede vraagstelling en een voorstel voor vervolgbeleid vermelden op de aanvraag.
Greenstick fracturen	Bij weinig zwelling en geen angulatie is bij kinderen geen spoedfoto nodig. Drukverband is wel wenselijk. Geef eerst pijnstilling en retour na 1-2 dagen.
Patella luxatie	Reponeer zo spoedig mogelijk (zie filmpje) en geef dan een drukverband. Verwijs tevens naar de orthopedie voor gipskoor of spalk (geen spoed).
Spaakverwonding	Altijd ter beoordeling insturen. Het letsel is altijd groter dan je denkt te zien.
Teenfractuur	Maak alleen een foto van de hallux. Teen 2-5 kunnen bij afwijkende stand wel gereponeerd worden, maar een foto draagt niet bij.
Vingerluxatie	Reponeer zo snel mogelijk en verwijs naar de tweede lijn ter

beoordeling.

Zondagsarmpje

Neem de elleboog in 90 graden en hyperproneer de hand met lichte asdruk richting de elleboog.

BRANDWONDEN

Zie [NHG richtlijn brandwonden](#) of [schema van het brandwonden centrum](#).

HECHTEN VAN WONDEN

Wondtoilet

Aan de volaire basis van de vinger kan een Oberst anesthesie gegeven worden. Dit is 1 injectie i.p.v. 2.

- Spoelen en poetsen met water. Zo nodig lidospray 10% gebruiken ter verlichting van de pijn.
- Jodium niet in de wond, chloorhexidine kan wel.
- Dood weefsel verwijderen met mes.

Subcutaan hechten

Bij grote en diepe wonden met veel spanning op de wondranden kan dit worden toegepast. Niet in het gelaat. Gebruik hiervoor vicryl 4.0 hechtdraad (zie [schema](#)).

Hechtingen verwijderen

Na 5 dagen: gelaat
Na 7 dagen: behaarde hoofd, tenen, armen en handen
Na 14 dagen: romp, benen en voetzool

Wond plakken (histoacryl)

- niet bij een bloedende wond
- niet op de hand
- de wond is kleiner dan 5 cm
- de wondranden liggen zonder spanning tegen elkaar
- gebruik de lijm niet in de wond.
- tip: gebruik een steristrip om de wondranden te approximeren voordat je de lijm aanbrengt.

Vingerletsel

Onderzoek voordat je gaat verdoven de sensibiliteit.

Abces drainage

Voor goede drainage kun je twee incisies maken en daar een deel van een steriele handschoen door halen en vastknopen.

RADIOLOGIE EN LAB

D-dimeer test / spoedlab

Als je deze aanvraagt, neem dan ook het vervolgbeleid op je, of instrueer de HAP wat te doen met de uitslag. Infectie en koorts geeft verhoging van de D-dimeer.

Röntgen foto van extremiteiten

Er loopt momenteel een pilot: de huisarts kan tijdens de weekenddienst direct bij de radioloog foto's aanvragen. De radioloog beoordeelt deze tussen 10 en 16 uur.